

Memòria Irídia 2025

Contingut

Introducció

Irdia - Centre per la Defensa dels Drets Humans, és una associació sense ànim de lucre que **investiga i denuncia vulneracions de drets humans** en àmbits com la violència institucional, les polítiques migratòries i de frontera, la memòria històrica, les presons i l'espai de la societat civil. Per fer-ho, desplega una metodologia que combina el **litigi estratègic, la perspectiva psicosocial, la incidència política i la comunicació** i la cultura, des d'un enfocament feminista interseccional.

L'any 2025 ha marcat el desè aniversari d'Irdia, una fita que permet posar en valor un projecte que, des dels seus inicis, treballa per **garantir l'accés a la justícia i contribuir a l'erradicació de la tortura i**

dels tractes cruels, inhumans o degradants. En un context de creixent repressió i auge de l'extrema dreta, Irdia ha consolidat el seu paper com a eina col·lectiva per **documentar vulneracions, generar precedents i impulsar canvis estructurals**.

Aquest recorregut no hauria estat possible sense la confiança de les **persones que han denunciat vulneracions**, ni sense totes aquelles que han sostingut el projecte al llarg d'aquests anys: **l'equip d'Irdia, el grup d'afectades, les entitats aliades, els moviments socials i les persones defensores de drets humans**, així com el conjunt de **persones sòcies i organismes** que fan possible la seva continuïtat.

1. Servei d'atenció i denúncia

El Servei d'Atenció i Denúncia davant situacions de **Violència Institucional** és un **servei gratuït** que ofereix **assistència jurídica i psicosocial** a persones que han patit **tortura o maltractaments**, principalment dins de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, per part d'**agents de les forces i cossos de seguretat (FCS), funcionaris de presons o agents de seguretat privada amb funcions públiques de seguretat**.

Des del servei s'han acompanyat els casos dotant-los una dimensió col·lectiva i integrant-hi accions comunicatives i d'incidència política. A més, durant el 2025 s'ha continuat enfortint el **grup de suport de persones afectades**.

Aquest any s'ha publicat [l'informe de violència institucional](#) del 2024 que s'ha centrat en les greus deficiències del sistema judicial espanyol a l'hora d'investigar casos de violència institucional. Amb motiu de la presentació de l'informe s'ha fet una roda de premsa i una acte públic on han participat, en format de conversa, professionals de l'àmbit i persones afectades.

2. Polítiques migratòries i frontera

Durant l'any 2025 s'ha consolidat el treball de [monitoratge de drets humans a les fronteres](#) de l'Estat estenent el treball a fronteres internes connectades directament amb Catalunya. Concretament, s'ha fet una investigació a la frontera catalanofrancesa i la situació a les illes Balears ja que han arribat més persones a les seves costes que anys anteriors. A més, el monitoratge s'ha centrat en analitzar **la situació dels infants i adolescents** que arriben per vies irregulars a les fronteres exteriors i acaben a Catalunya i a Barcelona. El resultat ha estat un [informe temàtic](#) específic d'aquesta realitat territorial que s'ha presentat en roda de premsa a Barcelona.

Una de les accions destacades d'incidència política ha estat la nova [queixa presentada](#) davant el **Comitè contra la Tortura** per la falta de recerca de l'ús de material antidisturbis durant l'operació fronterera del 6 de febrer de 2014 a la platja del Tarajal (Ceuta).

3. Armament i ús de la força

Durant el 2025, Írdia ha continuat documentant casos de **desproporcionalitat** en **l'ús de la força i manca d'identificació** dels agents de **Mossos d'Esquadra** —tant de la BRIMO com de l'ARRO— en diverses manifestacions, en incompliment del reglament policial.

El més destacat és l'ús de gas d'Oleoresina Capsicum (OC), conegut com a **gas pebre**, en diverses concentracions i jornades de protesta contra el genocidi perpetrat per l'Estat d'Israel a Palestina, inclosa la del 15 d'octubre, en context de vaga general.

En aquest marc, a l'estació de Sants es va dur a terme una seguda pacífica per denunciar que, malgrat el genocidi en curs, equips israelians continuen participant en esdeveniments esportius. Tot i que cap de les persones assegurades va fer cap gest violent ni va intentar en cap moment trencar el cordó policial, diversos agents de la Brigada Mòbil, sense previ avís ni circum-

stàncies habilitants, van ruixar amb gas pebre les persones concentrades en reiterades ocasions. Ho van fer a menys d'un metre de distància i directament a la cara.

Írdia ha format part del grup d'organitzacions que van iniciar una [campanya de denúncia](#) (“[Stop Gas Pebre](#)”) i impulsar la querrel·la col·lectiva contra els agents per diverses lesions i delictes contra els drets individuals. Com a conseqüència de les càrregues policials d'octubre de 2025 i amb l'objectiu de crear precedents legals, Írdia va iniciar [un litigi per l'ús antireglamentari de projectils de foam](#) per part dels Mossos d'Esquadra contra un fotoperiodista mentre cobria una manifestació.

4. Denúncia de la repressió política

L'any 2025 s'ha caracteritzat per un **res-sorgiment de la mobilització** sostinguda al carrer —principalment impulsada pels **moviment de solidaritat amb Palestina** i el **moviment d'habitatge**—, acompanyat d'un **augment** de la **repressió** i la **criminalització** del dret a la protesta. Aquesta tendència, que ja s'alertava a l'informe de 2024 de la plataforma estatal Defender a quien Defiende (DqD), [publicat el febrer de 2025](#), va portar la xarxa d'observació SomDefensores —coordinada entre Irídia i Novact— a dur a terme vuit dispositius d'observació i monitoratge de la violència policial en context de protesta. Entre aquests s'inclouen el desallotjament de l'Antiga Massana i l'intent de desallotjament de Casa Orsola el gener de 2025. Quatre dels vuit dispositius es van activar entre el 3 i el 15 d'octubre, durant les protestes contra el genocidi a Palestina. Això ha provocat que Irídia continuï reaccionant i denunciant les **vulneracions del dret a la protesta** i els diferents mètodes emprats per reduir i limitar l'espai de la societat civil per exercir els seus drets i llibertats.

Irídia ha continuat treballant per incidir en el marc legislatiu en un any marcat [pels deu anys](#) de l'aprovació i l'entrada en vigor de les **lleis mordassa**, visibilitzant els seus impactes a través de la campanya "[Prou Mordasses](#)". Amb una visió més global, també ha [denunciat les mateixes pràctiques](#) en altres contextos, enfortint vincles i aliances per amplificar la denúncia.

A inicis de 2025 es va anunciar el [recurs al Tribunal Constitucional](#) en el cas d'infiltració policial, després que la justícia ordinària refusés investigar-lo. Així mateix, Irídia ha promogut i acompanyat la creació de la [Comissió d'Investigació sobre la Infiltració de Polícies dels Cossos de l'Estat en els Moviments Socials, Polítics i Populars dels Països Catalans i sobre l'Espionatge amb Programari Espia per part del Regne d'Espanya](#), i hi va comparèixer en la [sessió inaugural](#).

5. Ciberespionatge

Al llarg de 2025 s'han aconseguit avenços importants en el cas contra l'ús de programari espia **Pegasus**. En el termini de quatre mesos, Irídia va aconseguir [la imputació de tres alts càrrecs de l'empresa NSO Group](#) —creadora de Pegasus— i de [l'ex directora del CNI, Paz Esteban](#), en el cas que litiga per l'espionatge d'un advocat amb aquest software. Fruit de la investigació i el treball en xarxa sostinguts, Irídia s'ha convertit en el **primer cas arreu del món** en què s'ha aconseguit [imputar els responsables individuals de l'empresa israeliana](#) en el cas d'una persona espiada. Aquest fet ha permès portar el cas a diversos congressos i espais d'incidència internacionals per explicar **l'estratègia i la campanya** rere el litigi.

En són exemples la intervenció d'Andreu Van Den Eynde a [l'audiència de l'Assamblea Parlamentària del Consell d'Europa](#) o la conferència de Cèlia Carbonell al [congrés de hackers més gran d'Europa, el Computer Chaos Club \(CCC\)](#), entre d'altres.

També ha promogut i fet possible [la presentació pública de la PEGA Coalition](#), un espai d'intercanvi en matèria de litigi estratègic en casos de programari espia, el juny de 2025 a Brussel·les. La coalició està formada per set organitzacions de drets humans amb representació territorial a l'Estat espanyol (Irídia), Sèrbia (Share Foundation), Alemanya (GFF), Hongria (HCLU), Polònia (Panoptikon), Grècia (Homo Digitalis) i Data Rights. La presentació es va acompanyar del [llançament d'una pàgina web](#) que recull els valors fundacionals de l'espai i el seu full de ruta a curt i llarg termini, així com un repositori de les accions dutes a terme fins al moment.

6. Prevenció i denúncia a la tortura

Una de les principals eines d'Irídia per la prevenció i denúncia de la tortura és la **litigació estratègica**, que té com a objectiu provocar canvis legals, polítics i socials. Dels 53 litigis en curs durant el 2025, 50 són casos de **maltractaments o tortura**.

Entre d'altres fites dels litigis aquest 2025, es destaca que s'han aconseguit **dues sentències condemnatòries**. Aquest 2025 Irídia també ha aconseguit que l'Audiència Provincial de Barcelona **revoqués l'amnistia a 10 agents** encausats per maltractaments i s'han interposat **4 recursos d'empara** davant el Tribunal Constitucional per vulneracions de drets fonamentals relacionats amb la impunitat dels **maltractaments i la tortura**. Aquestes i altres fites, així com l'anàlisi de la situació de la tortura i recomanacions, s'han publicat a [l'Informe anual sobre Violència Institucional de 2025](#).

Un altre element clau és el **treball en xarxa i d'incidència internacional**. Aquest 2025 Irídia ha tornat a **coordinar l'avaluació del risc de patir tortures** a l'Estat espanyol per [l'Índex Global](#) que publica anualment l'Organització Mundial Contra la Tortura (OMCT).

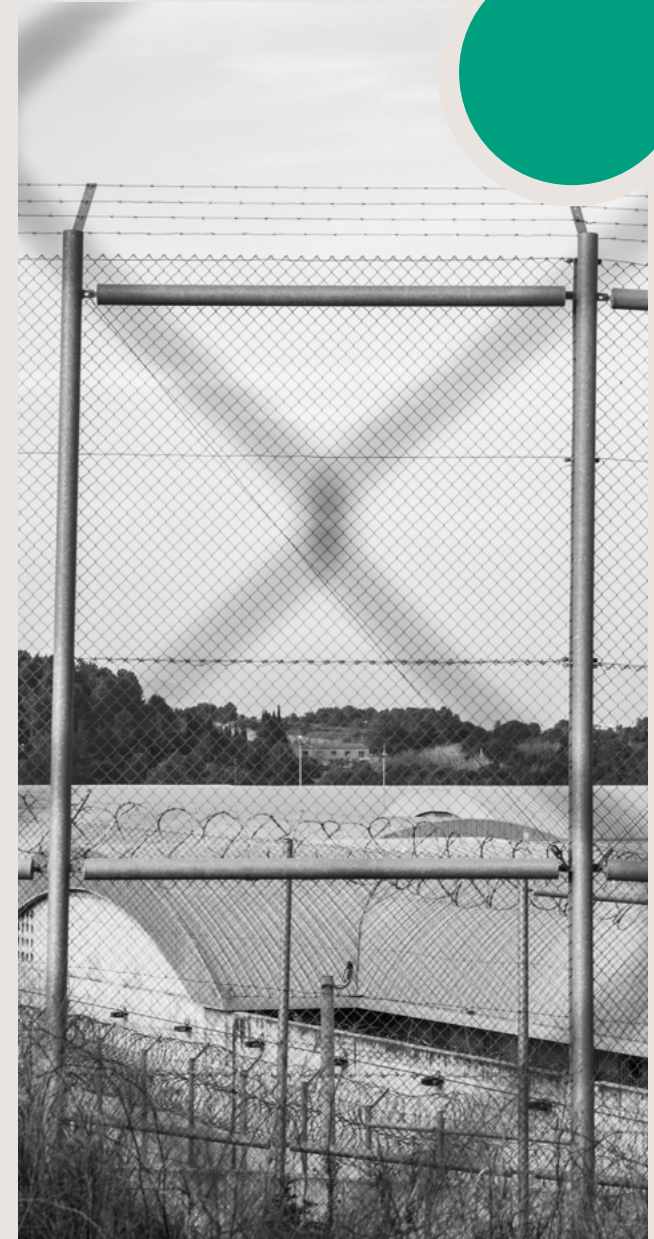
El 2025 Irídia, juntament amb Novact, ha presentat l'informe «[Mecanismes independents de control policial](#)» amb una anàlisi comparativa i diverses propostes per a la seva implementació efectiva a l'Estat espanyol. Aquest treball ha tancat una sèrie de tres publicacions dedicades a la transparència i la rendició de comptes dels cossos policials a l'Estat espanyol, mecanismes clau per **prevenir la tortura** i assegurar la **rendició de comptes**.

7. Privació de llibertat

Irídia, juntament amb les entitats que formem part de la **Xarxa Dret i Presó**, ha **denunciat** l'alarmant ús de les **contencions mecàniques** i de l'**aïllament penitenciari** a les presons catalanes i ha **incidit a nivell parlamentari** per la creació d'un **grup de treball** que abordi aquesta qüestió i estudiï **models alternatius** menys restrictius dels drets fonamentals de les persones preses.

S'ha aconseguit que s'autoritzi l'**entrada de les companyes psicòlogues a la presó**, una fita llargament reivindicada.

Pel que fa al **Centre d'Internament per Estrangers (CIE)**, el 2025 ha estat marcat pel **canvi en la direcció** del centre i per una **disminució en les trucades** rebudes. Irídia està amatent i coordinada amb la resta d'entitats per conèixer la situació dels drets de les persones internades.

8. Justícia antifranquista

L'any 2025 Irídia ha seguit **acompanyant persones** denunciants de **crims del franquisme**, arribant a instàncies internacionals com el **Tribunal Europeu dels Drets Humans**, on va presentar-se la [querella del Carles Vallejo](#) juntament amb una carta signada per més de **115 represaliades** que segueixen exigint justícia, també als tribunals internacionals. La denúncia s'emmarca en la campanya «[Mai és tard, però ha de ser ara](#)», que compta amb el suport de personalitats com les germanes **Puig Antich, Isabel Coixet, Reed Brody, Juan Diego Botto o Marc Giró**. En l'àmbit estatal, Irídia ha acompanyat **Blanca Serra** a declarar a la fiscalia de Memòria Democràtica de Barcelona, denunciant tortures durant el franquisme i la transició, **sent la primera víctima a fer-ho**.

Altres actuacions d'incidència rellevants dutes a terme per Irídia en l'àmbit de la memòria democràtica han estat la presentació d'esmenes a la llei de Memòria Democràtica de Catalunya i a l'expedient per declarar la **comissària de Via Laietana, 43** com a **Lloc de Memòria Democràtica (LMD)**, exigint que al futur espai centre de memòria no hi hagi presència policial i que es dissenyi conjuntament amb els col·lectius de víctimes i entitats de memòria.

9. Cultura i drets humans

Al febrer de l'any 2025 es va celebrar la tercera edició de l'[IrídiaFest](#), el festival de cultura i drets humans impulsat per Irídia. Es van realitzar **dues jornades** a la **Sala Paral·lel 62** de Barcelona. La primera amb el pòdcast en directe Ciberlocutorio, presentat per Andrea Gumes i Anna Pacheco, i amb la participació de Cheikh Drame, director de SOS Racisme i Anaïs Franquesa, directora d'Irídia. La segona jornada va estar dedicada a la música amb les actuacions de Remei de Ca la Fresca, Las Bajas Pasiones, Ortiga i Branko.

El festival es va tancar amb la participació de prop de **1.700 persones**, enfortint les aliances amb agents culturals de la ciutat.

Durant l'any, Irídia ha iniciat diverses col·laboracions per tal que les persones sòcies de l'entitat gaudeixin de descomptes a projectes i equipaments culturals de la ciutat. Al mes de desembre Irídia va celebrar els **10 anys de l'entitat** a un acte al **CCCB** amb la participació de diverses organitzacions internacionals en defensa dels drets humans.

10. Sostenibilitat

Irídia es finança per múltiples vies. El servei d'atenció i denúncia gratuït que ofereix Irídia, i la majoria dels litigis, depenen en un 70% de les quotes de persones sòcies i donacions. Aquest any el total de **quotes i donacions** ha suposat un 34% del pressupost global.

Un 49% del finançament del 2025 prové de **subvencions d'institucions públiques** i el 17 % restant prové **d'organitzacions sense ànim de lucre** catalanes i internacionals que donen suport al projecte. El finançament públic i d'organitzacions privades està reduint-se, és per aquest motiu que Irídia ha fet una aposta per la captació de fons en donacions i quotes, indispensables per sostenir el projecte.

Per garantir la sostenibilitat dels litigis de tortura i el servei d'atenció i denúncia d'Irídia, el nombre de persones associades hauria de ser mínim 5.000. Entre totes les aportacions Irídia podrà combatre la impunitat. [Fes-te soci/sòcia o fes una aportació.](#)

11. Irídia en dades

---

266 persones dirigides al Servei d'Atenció i Denúncia

53 litigis en curs

110 agents encausats

715 actuacions legals

355 actuacions psicosocials

105 reunions d'incidència

8 activacions de monitoratge de manifestacions amb Som Defensores

10 compareixences a institucions públiques catalanes, nacionals i internacionals

526 aparicions a la premsa

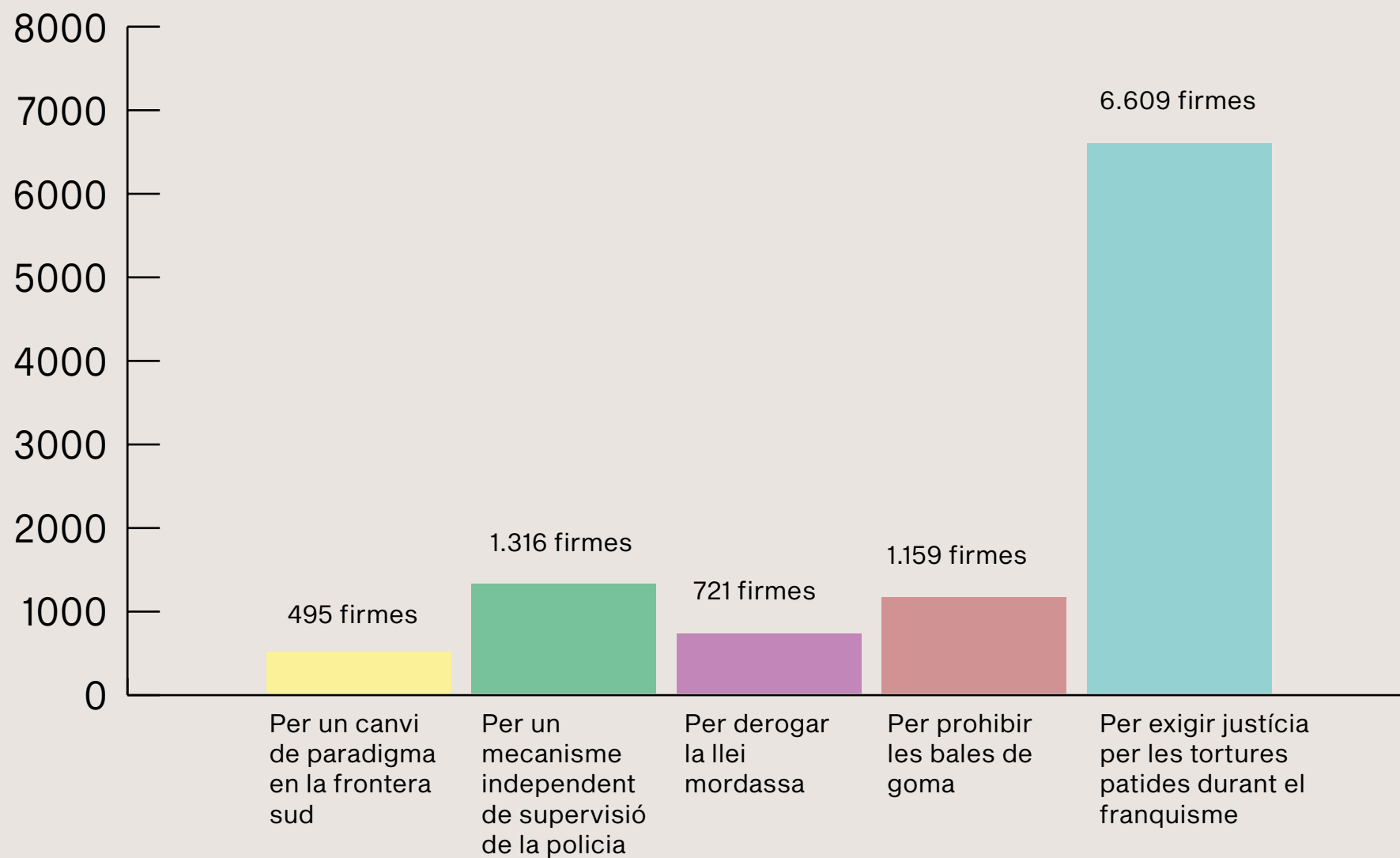
30.731 persones seguidores a les xarxes socials

2.567 total de persones sòcies de l'entitat a final d'any

868 persones s'han fet sòcies aquest any

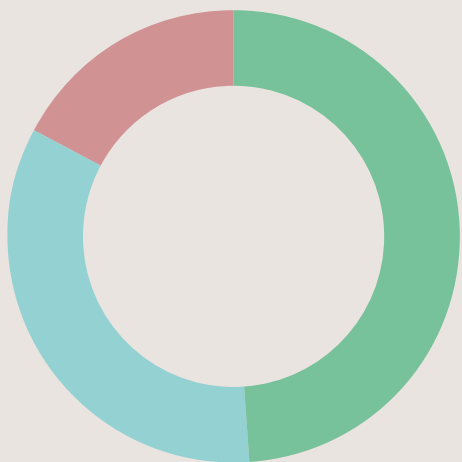
11. Irídia en dades

Nº de firmes per campanya

11. Irídia en dades

21 persones contractades i **19** persones voluntàries
24.744 hores treballades del personal tècnic.

Total d'ingressos 990.632,49

- Subvencions d'institucions públiques (489.697,58 €) | 49%
- Donacions, quotes i serveis (333.753,51 €) | 34%
- Aportacions d'entitats sense ànim de lucre (167.181,40 €) | 17%

Ingressos

990.632,59 €

Despeses

981.509,57 €

Resultat

9.122.92 €

Volem expressar un agraïment especial a totes les persones afectades per violència institucional que han confiat i confien en Iridia. És gràcies a la seva valentia i determinació que els canvis són possibles. Agraïm també el compromís i la col·laboració de totes les professionals, entitats i moviments socials amb qui treballem per avançar en la defensa dels drets humans. Finalment, gràcies a totes les persones sòcies que sostenen el projecte, perquè el vostre suport és imprescindible per continuar aquesta tasca.